

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 59/2018-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Jurek, advokátska kancelária, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavel Jurek, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cpr 3/2014 v súvislosti s vybavením námietky zaujatosti z 23. mája 2016 a s výsluchom svedkyne na pojednávaní 9. decembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cpr 3/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v súvislosti s vybavením námietky zaujatosti z 23. mája 2016 s výsluchom svedkyne na pojednávaní 9. decembra 2015.

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní rozhoduje o žalobe ██████████ (ďalej aj „navrhovateľka“), ktorou sa proti sťažovateľovi, s ktorým uzavrela pracovnú zmluvu, domáha vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou a vyplatenia náhrady mzdy.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje okolnosti, ktoré ho viedli k ukončeniu pracovného pomeru s navrhovateľkou výpoveďou.

Sťažovateľ namieta, že k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces došlo okrem iného tým, že na pojednávaní 9. decembra 2015 bola vypočutá svedkyňa ██████████, o ktorej sťažovateľ zistil, že je sestrou navrhovateľky. Uvedená svedkyňa bola zamestnaná u sťažovateľa v rokoch 2000 až 2013 s tým, že v roku 2013 jej v dôsledku organizačných zmien bolo ponúknuté pracovné miesto s nižšou mzdou. Uvedená svedkyňa túto ponuku neprijala a ukončila pracovný pomer so sťažovateľom dohodou. Sťažovateľ namieta, že uvedená svedkyňa *«je zaujatá nielen tým, že je sestrou p. ██████████, ale aj tým, že bola „prepustená“ z pracovného pomeru v spoločnosti sťažovateľa...»*, a rovnako namieta, že predmetná svedkyňa bola vypočutá bez toho, aby bola na pojednávanie riadne predvolaná. Zo zápisnice z pojednávania je zrejmé, že právna zástupkyňa sťažovateľa namietala výsluch tejto svedkyne, konajúca sudkyňa túto námietku neakceptovala a svedkyňu vypočula. Podľa sťažovateľa týmto postupom konajúcej sudkyne *«došlo k nenávratnému porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, nakoľko spoločnosť sťažovateľa si nemohla vopred pripraviť otázky, ktorými by preukázala, či predmetná svedkyňa zavádza. Predmetná svedkyňa okrem iného tvrdila, že nebola zaškolená o etickom kódexe hoci svojím podpisom potvrdila, že sa školenia zúčastnila a všetky skutočnosti*

vedome prispôbovala tak, aby vyhovovali p. [REDAKOVANÉ] (jej sestre). Keďže prítomná právna zástupkyňa nemala o predmetnej svedkyňi vedomosť, nevedela ani to, že bola zamestnankyňou spoločnosti sťažovateľa, nevedela na prejednávane skutočnosti reagovať a súd tak bude vychádzať zo svedeckej výpovede, ktorá je nenáležitá. Uvedený nedostatok zrejme nie je možné odstrániť ani jej opätovným vypočutím, nakoľko svedkyňa je na „potrebu výpovede“ už pripravená.».

Sťažovateľ následne poukazuje na to, že 23. mája 2016 podal námietku zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ]. O dôvodoch na vylúčenie tejto sudkyne sa sťažovateľ dozvedel v priebehu napadnutého konania «najneskôr však dňa 11. 05. 2016, kedy súd oznámil, že neakceptuje žiadosť o zrušenie termínu pojednávania po zmene právneho zástupcu, pričom sám súd takúto zmenu sťažovateľovi odporúčal, prípadne dňa 17. 05. 2016 vzhľadom na telefonát sudkyne s právnym zástupcom navrhovateľky, v ktorom „oznamuje“ zrušenie termínu pojednávania a žiada o akceptovanie uvedeného, hoci o odročení pojednávania rozhoduje sudca.

Ak vec prejednávajúci sudca komunikuje s právnym zástupcom protistrany prostredníctvom pravdepodobne súkromného telefónu dňa 17. 05. 2016, máme za to, že nejde o okolnosť, ktorá spočíva v procesnom postupe súdu v prejednávanej veci. Rozhodne takýto procesný úkon súdu nevyplýva zo žiadneho procesného ustanovenia a sme presvedčení, že zákon s takýmto postupom súdu nepočíta...

Nestotožňujeme sa s tým, aby sa pojednávania viedli „bulvárnym spôsobom“, a aby sa súkromné aktivity konkrétnych ľudí rozoberali na pojednávani. Je zjavné, že mnoho vecí je výrazne položených do úplne inej skutkovej roviny, než sa reálne stali.

Vec prejednávajúca sudkyňa opakovane v každej jednej komunikácii neprimeraným spôsobom vplýva na mimosúdnu dohodu, pričom sa obracia predovšetkým na stranu sťažovateľa, s tým, aby sa s navrhovateľkou dohodol. Vraj nejde o vyjadrenie právneho názoru, ale len o diplomatické odporúčanie vec prejednávajúcej sudkyne.».

Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta aj to, že zákonná sudkyňa neakceptovala žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na 20. máj 2016. Sťažovateľ túto žiadosť odôvodnil zmenou právneho zástupcu – výpoveďou splnomocnenia pôvodnou právnou

zástupkyňou a následným procesom voľby nového právneho zástupcu. Vzhľadom na náročnosť predmetu konania sťažovateľ nepredpokladal, že nový právny zástupca bude mať dostatočný časový priestor na oboznámenie sa so všetkými okolnosťami veci. Okresný súd žiadosť sťažovateľa o odročenie pojednávania neakceptoval, pričom pojednávanie sa malo uskutočniť z technických dôvodov od 9.00 h do 10.30 h. Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že na predmetné pojednávanie boli predvolaní štyria svedkovia – vrátane konateľa sťažovateľa, a obvykle *«pojednávania trvali 3 hodiny, a za tento čas sudkyňa stihla vypočítať len jedného svedka...»*

... obsahom predvolania na pojednávanie na 20. 05. 2016 bolo aj oznámenie súdu, ktorým sťažovateľovi odporúča zmeniť právneho zástupcu. Po zmene právneho zástupcu z dôvodu, ktorý navrhla sama sudkyňa však žiadosť sťažovateľovi o odročenie pojednávania zo dňa 11. 05. 2016 zamietla.

Prostredníctvom e-mailu zo dňa 10. 05. 2016 VSÚ [REDAKOVANÉ] žiada o informáciu, či sa pojednávania zúčastní konateľ spoločnosti sťažovateľa. Až vtedy sťažovateľ získal vedomosť o tom, že súd trvá na osobnej účasti konateľa...

Nie je nám zrejmé, z akého dôvodu súd trvá (resp. trval aj na pojednávaní dňa 20. 5. 2016) na osobnej účasti konateľa sťažovateľa, keď p. [REDAKOVANÉ] je [REDAKOVANÉ], nerozumie po slovensky a s ustanovením tlmočníka vznikajú určité náklady.

Taktiež p. [REDAKOVANÉ] je pracovne zaneprázdnený... V čase skončenia pracovného pomeru s navrhovateľkou v spoločnosti nepôsobil a do funkcie konateľa bol menovaný až ku dňu 01. 01. 2016. Sťažovateľ oznámil, že žiada odročenie pojednávania, nakoľko konateľ je na pracovnej ceste, nemá ustanoveného právneho zástupcu, keďže predchádzajúci právny zástupca dňa 04. 05. 2016 vypovedal plnú moc. Súd napriek uvedeným „dôležitým dôvodom“ na strane sťažovateľa s odročením pojednávania nesúhlasil. S uvedeným postupom sudkyne sa nestotožňujeme, nakoľko sme toho názoru, že v danom prípade nastali dôležité skutočnosti pre odročenie pojednávania, keďže pojednávaním vo veci dňa 20. 05. 2016 za uvedených okolností by bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.».

Sťažovateľ ďalej uvádza, že 10. júna 2016 mu bola doručená výzva vec prejednávajúcej sudkyne okresného súdu s tým, aby sa vyjadril, či trvá na podanej námietke

zaujatosti z dôvodu, že „obsahuje len okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní alebo pri jeho rozhodovaní. Taktiež má za to, že nami podaná námietka neobsahuje zákonné náležitosti. Z uvedených dôvodov nebude vec predkladať na nadriadený súd.

V danom prípade nenastali žiadne skutočnosti a ani okolnosti, ktoré by objektívne odôvodňovali zmenu pomerov... Práve preto sme oznámili, že na podanej námietke trváme, pričom takýto procesný postup našu dôvodnú obavu o nezáujatosti sudkyne len zvyšuje. V opačnom prípade hrozí, že predmetná námietka zaujatosti nebude vôbec prejednaná a vec rozhodne sudca, ktorý má byť vylúčený.

Napriek uvedenému však vec prejednávajúca sudkyňa námietku zaujatosti nadriadenému súdu nepredložila.“

Sťažovateľ proti uvedenému postupu vec prejednávajúcej sudkyne podal sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) predsedovi okresného súdu. Sťažnosť vybavil predseda okresného súdu listom z 21. júla 2016, v ktorom uviedol:

„Prešetrili sme Vašu sťažnosť v celom rozsahu a po náležitom zvážení sme zistili, že sťažnosť je neopodstatnená. Vami uvádzané nedostatky pri prešetrovaní sťažnosti zistené neboli.“

Predseda súdu však neuvádza aké skutočnosti boli prešetrené, nevymedzuje ani skutkový ani právny stav veci, ani právne úvahy, ktorými sa pri vybavovaní sťažnosti zaoberal. Predmetný list neobsahuje ani označenie účastníkov, či spisovú značku.»

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

- postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v právnej veci navrhovateľky: [REDACTED] proti odporcovi: [REDACTED], sp. zn.: 1 Cpr/3/2014 – odmietnutím predložiť riadne vznesenú námietku zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne [REDACTED] zo dňa 23. 05. 2016,

- postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v právnej veci navrhovateľky: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti odporcovi: [REDAKOVANÉ] sp. zn.: 1 Cpr/3/2014 a to tým, že na pojednávaní dňa 09. 12. 2015 vypočul sestru p. [REDAKOVANÉ] a bývalú zamestnankyňu sťažovateľa bez toho, aby bol sťažovateľ vopred informovaný a súd tak neakceptoval námietku sťažovateľa, ktorý s výsluchom na predmetnom pojednávaní za daných okolností nesúhlasil, bolo porušené.

... „Rozhodnutie o nepostúpení námietky zaujatosti sudkyne [REDAKOVANÉ] zo dňa 02. 06. 2016“ vydané v právnej veci navrhovateľky: [REDAKOVANÉ] proti odporcovi: [REDAKOVANÉ], vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves, sp. zn.: 1 Cpr/3/2014 podanú sťažovateľom zrušuje.

... prikazuje Okresnému súdu Spišská Nová Ves, aby predložil námietku zaujatosti prejednávajúcej sudkyne [REDAKOVANÉ] zo dňa 23. 05. 2016, v právnej veci navrhovateľky: [REDAKOVANÉ] proti odporcovi: [REDAKOVANÉ], vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves, sp. zn.: 1 Cpr/3/2014 podanú sťažovateľom Krajskému súdu Košice na rozhodnutie.

Ústavný sud SR vyjadruje záväzný právny názor o zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne [REDAKOVANÉ].

Ústavný sud SR sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania – právneho zastúpenia vo výške (363,80 €, pozn.)..., ktoré je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov... v lehote dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru špecifikovaným procesným postupom okresného súdu v napadnutom konaní – nepredložením námietky zaujatosti nadriadenému súdu a výsluchom svedkyne bez jej predvolania.

Vychádzajúc z podstaty sťažovateľových námietok ústavný súd poukazuje na to, že nemá právomoc preskúmať tieto námietky, keďže tieto môže sťažovateľ uplatniť predovšetkým v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v čase predbežného prerokovania sťažnosti okresný súd v napadnutom konaní ešte meritórne nerozhodol. V aktuálnom štádiu napadnutého konania môže sťažovateľ uplatňovať svoje procesné práva a povinnosti prostredníctvom právnych prostriedkov, ktoré ako strana sporu má k dispozícii predovšetkým podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, a týmto postupom sa pokúsiť o nápravu ním namietaných skutočností.

Vychádzajúc z odvolacích dôvodov vymedzených v § 365 ods. 1 CSP je nepochybné, že v sťažnosti namietané skutočnosti môže sťažovateľ tiež uplatniť v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu. Námietku, či vo veci rozhodoval vylúčený sudca, t. j. aj postup pri vybavení námietky zaujatosti, preskúmava odvolací súd v odvolacom konaní. Obdobne námietku týkajúcu sa vykonaného dôkazu – výsluchu špecifikovanej svedkyne – možno uplatniť v odvolacom konaní.

Ústavný súd ďalej uvádza, že postup sudkyne okresného súdu vo veci sťažovateľa prešetril predseda okresného súdu na základe sťažnosti sťažovateľa podľa zákona o súdoch a vybavenie sťažnosti mu oznámil prípisom z 21. júla 2016. Sťažovateľ mohol požiadať o prešetrovanie spôsobu vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu predsedu príslušného krajského súdu postupom podľa § 67 zákona o súdoch, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2018